

Toespraak van Andreas Matthias Donner (Luxemburg, 7 oktober 1958)

Caption: Toespraak van 7 oktober 1958 van de President van het Hof van Justitie, Andreas Matthias Donner, ter gelegenheid van de instelling van één Hof van Justitie voor de drie Europese Gemeenschappen. Donner onderstreept de zeer grote verantwoordelijkheid, welke aan de leden van het Hof is toevertrouwd, om de rechtsnormen op een nieuw gebied te ontwikkelen en zo het doel van de drie Gemeenschappen na te streven.

Source: Feierliche Öffentliche Sitzung des Gerichtshofes, Luxemburg - 7. Oktober 1958, = Audience solennelle de la Cour, Luxembourg - 7 octobre 1958 = Udienza solenne della Corte, Lussemburgo - 7 ottobre 1958 = Plechtige zitting van het Hof, Luxemburg - 7 oktober 1958. [s.l.]: Gerichtshof der Europäischen Gemeinschaften = Cour de justice des Communautés européennes = Corte di giustizia delle Comunità europee = Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, [s.d.].

Copyright: All rights of reproduction, public communication, adaptation, distribution or dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

The documents available on this Web site are the exclusive property of their authors or right holders.

Requests for authorisation are to be addressed to the authors or right holders concerned.

Further information may be obtained by referring to the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL: http://www.cvce.eu/obj/toespraak_van_andreas_matthias_donner_luxemburg_7_oktober_1958-nl-c4468934-59ea-4ce5-9f74-8998190b8866.html

Publication date: 25/10/2012

Toespraak van de President van het Hof van justitie van de Europese Gemeenschappen, Mr. A. M. Donner

*Altesses Royales,
Excellenties,
Dames en heren,*

Het eerste woord bij de aanvang van de arbeid van dit Hof moet een woord zijn van dankbaarheid jegens de zes in de Europese Gemeenschappen samenwerkende regeringen, die ons tot dit nobele en schone ambt hebben geroepen. Maar die dankbaarheid moet dan toch met deemoed worden uitgesproken, want zij verenigt zich onmiddellijk met het ontzag voor de wel zeer grote verantwoordelijkheid, welke ons aldus is toevertrouwd.

Het doel, dat de drie Gemeenschappen nastreven, betekent reeds naar de vorm een zodanige breuk met het bekende, dat het een eindeloze reeks van vragen en problemen oproept. Maar daarenboven ligt het arbeidsveld der Gemeenschappen op een terrein, waarmede zich ook de oude en gevestigde staatkundige gemeenschappen nog slechts amper hebben vertrouwd gemaakt. De bemoeiing van de moderne staat met de economie en met de technologie vormt een van de meest markante verschillen met een vorig tijdperk der staatkundige geschiedenis. Wij merken allerwegen dat de klassieke Europese staats- en bestuursinstellingen moeite hebben zich bij de eisen dier nieuwe bemoeiingen aan te passen. Het gebrek aan aanknopingspunten bij de gevestigde constitutionele en bestuurlijke tradities moge enerzijds de afstoting van deze bemoeiingen naar de Gemeenschappen hebben bevorderd, anderzijds verhoogt het de moeilijkheid op dit gebied die rechtsnormen in de ontwikkeling te ontdekken, welke door de rechter dienen te worden hoog gehouden.

Het besluit der zes regeringen zichzelf en hun onderdanen met hun belangen binnen de werkring der drie Gemeenschappen onder de regel van het recht te plaatsen, welk besluit in de meest pregnante vorm is uitgedrukt door de instelling van dit Hof van Justitie en door de opdracht daaraan van een veelomvattende rechtsmacht, mag als een soort geloofsbelijdenis worden beschouwd. Met het aldus betuigde vertrouwen in het recht als de laatste maatstaf ter beslechting van geschillen, legt men de hand op een van de oudste en hoogste idealen van onze beschaving. Terwijl Europa zich vernieuwt en verjongt, houdt het vast aan de geestelijke waarden, welke zijn karakter hebben gestempeld en tracht het die waarden in het nieuwe bestel te integreren.

Het heeft de stoutmoedigheid van een geloofsbelijdenis en er is geen trotser taak dan geroepen te worden aan de verwezenlijking van dit doel mee te werken. Wij kunnen echter alleen hopen daarin niet te zullen falen, wanneer wij steeds voor ogen houden, dat, terwijl wij aldus de weegschaal van het recht hanteren, onder dit bedrijven ook wet en rechtspraak zelve als 't ware in de weegschaal gaan. In een vorig tijdperk zijn de landen, welke zich thans hebben samengesloten, de bakermat geweest van een geheel stelsel van constitutionele en administratiefrechtelijke begrippen, beginselen en instellingen, dat zijn vruchtbaarheid heeft bewezen en dat over de hele wereld navolging heeft gevonden. Dat tijdvak is afgesloten en wij worden in onze tijd geroepen, dat alles in een ander verband en voor andere taken opnieuw door te denken en het aan nieuwe behoeften en een nieuwe tijd aan te passen. Ook als wij daarin niet zouden slagen, dan zal zich het nieuwe Europa ontplooiën en ontwikkelen. Mede van onze toewijding en onze plichtsbetrachting zal het echter afhangen, of die ontwikkeling plaats zal vinden terzijde van het recht, dan wel of de voor onze wereld karakteristieke idealen van heerschappij van de wet en rechtsstaat ook in de komende jaren behouden blijven.

Hier past het ons de verplichtingen te vermelden, welke het nieuwe Hof van Justitie heeft jegens het Hof van justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. De eerste pioniersarbeid is door dat Hof verricht en het heeft ons door zijn praktijk en zijn jurisprudentie in menig opzicht de weg gebaad waarlangs wij onze schreden kunnen zetten. Wij brengen dan ook in het bijzonder hulde aan de scheidende voorzitter Pilotti en aan de rechters Van Kleffens en Serrarens. Zij mogen zich verzekerd houden van onze voortdurende eerbied, dankbaarheid en genegenheid en wij bevelen onze arbeid in hun belangstelling en vriendschap aan.

Hoe zullen wij dan ons werk aanvangen?

Het besef van onze hoge verantwoordelijkheid moet zich, dunkt mij, naar twee zijden uitwerken. Enerzijds brengt onze roeping recht te doen en het recht handhaven de plicht mee de moeilijkheden niet uit de weg te gaan. De dienst aan het recht vraagt om het duidelijk kiezen van positie en verdraagt de halfslachtigheid niet. Het bewustzijn dat wij alleen dat recht dienen kan ons ook de moed schenken, welke wij uit onszelf wellicht niet op zouden brengen. Maar anderzijds moet ook de wetenschap, dat wij het laatste woord hebben te spreken en dat dat woord een spreken van recht behoort te zijn, ons bescheiden en voorzichtig maken. Er wordt niet gevraagd naar óns persoonlijk oordeel, naar ónze voorkeur of ónze hebbelijkheden en wij hebben er steeds voor te waken, dat wij niet, het recht zoekend, onze eigen vooroordelen zouden vinden.

Ik moge dat, mijne heren, nog iets persoonlijker en concreter zeggen. Toen wij zoëven de eed aflegden hebben wij ons daarmee voor het aangezicht van God geplaatst. Er is geen betere plaats om tot het gevoel van de ware verhoudingen te komen. Zo worden wij herinnerd dat wij niet als God zijn en dat wij hem slechts ten dele kennen. Wij kunnen aan recht en gerechtigheid slechts raken ; het grijpen en het bezitten kunnen wij nooit. Tegelijkertijd schenkt het besef, dat recht en gerechtigheid ons verre te boven gaan, de kracht om, niet als heersers, maar als dienaren, onze taak aan te vatten. Tegelijkertijd putten wij uit de aldus verworven bescheidenheid de moed om ook de belangrijkste vragen onder ogen te zien en met vrijmoedigheid het recht te spreken. Zo worden de nevels van aarzeling en tweeslachtigheid verdreven door het aanzicht van de Zon der Gerechtigheid, Sol Justitiae illustra nos.